

Tauta, kuri neturi stiprių Asmenybių gali tapti be ateities ir išnykti iš kitų tautų tapo. Stiprios Asmenybės su šviesiu žvilgsniu ir tirta valia kelia aukštyn kiekvieną bendruomenę, kurioje jos dirba ir gyvena.

Kun. prel. Ignas Albavičius

Lietuvoje, turbūt, nerasi žmogaus, netgi paties apolitiškiausio, kuris nežinotų Lietuvos laisvės lygos (LLL), nei jos charizmatiško vadovo Antano Terlecko. Jis, ko gero, Lietuvos Atgimimo pavasaryje, po prof. Vytauto Landsbergio, buvo pats populiariausias žmogus Lietuvoje, ypač po jo organizuoto mitingo 1987 m. rugpjūčio 23 d – Juodojo kaspino diena, kuriame buvo pavišintas dviejų Europos kraugerių – Stalino ir Hitlerio – pasirašytas jų klapčiukų niekšingas Europos naujo pasidalijimo Molotovo-Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai. Tada ir pradėjome domėtis Antanu Terlecku ir jo bendražygiais.

Antanas Terleckas gimė 1928 m. vasario 9 d. Krivasalyje (Saldutiškio valsčiuje). 1954 m. baigė Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultetą. 1954-1957 m. dirbo SSRS Valstybinio banko Lietuvos skyriaus kredito inspektoriumi, Vilniaus miesto valdybos viršininko pavaduotoju. 1957 m. gruodžio 24 d. buvo suimtas ir apkaltintas, kaip, neva, kuriantis nelegalią organizaciją ryšiams su reakcingais emigrantais iš Lietuvos palaikyti. 1958 m. birželio 9 d. kartu su kitais buvo nuteistas kalėti 4 metams griežtojo režimo lageriuose. Kalėjo Taišeto (Irkutsko sr.) lageryje, kuriame tuo metu kalėjo daug politinių kalinių, buvusių partizanų ir ryšininkų iš Lietuvos. Jaunuolio bendravimas su jais galutinai ir negrįžtamai suformavo tikrą Lietuvos patriotą, jau žinantį ko reikia siekti ir tame siekinyje, matantį savo gyvenimo prasmę. Paleistas iš kalėjimo 1960 metais, kurį laiką dirbo įvairiose įstaigose ir organizacijose ir 1964 metais įstojo į Vilniaus universitetą Istorijos fakultetą studijuoti istorijos. Tačiau diplominio darbo ginti ir įgyti istoriko profesiją jam nebuvo leista. 1973 m. gegužės 24 d. jis vėl buvo suimtas ir apkaltintas stambaus masto valdiškų lėšų grobstymu. Ir nors kaltės nebuvo įrodyta, nors ir buvo labai stengtasi tą padaryti, visus metus jam teko praleisti Lukiškių kalėjime. Iš kalėjimo Antanas Terleckas buvo išleistas su „vilko bilietu“, leidžiančiu jam dirbti tik nekvalifikuotą darbą.

1975 m. rugpjūčio 4 d. Antanas Terleckas parašė ir išplatino „17 inteligentų laišką“, kuriame jis kritikavo „Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką“ ir jos leidėjus už jų užsisklendimą tik konfesiniuose reikaluose, ignoruojant pasipriešinimą komunistiniam režimui dėl jo griaujamų kitų lietuviškų tautinių vertybių. 1975 m. lapkričio 23 d. jis parašė atvirą laišką tuometiniam SSSR KGB komiteto pirmininkui J. Andropovui, kuriame griežtai pasisakė dėl žmonių persekiojimo už jų turimą kitą nuomonę, rusinimo politikos respublikose, Lietuvos istorijos klastojimo.. Laiškas operatyviai buvo išspausdintas JAV leidžiamoje knygoje „Gerbkite mano teises“ (1976).

1976-1977 m. kartu su J. Sasnausku ir K. Jakubynu neleido pagrindinį leidinį „Laisvės šauklys“, nuo 1979 m. – jis buvo pakeistas „Vyčiu“, jame buvo skelbiamos sovietinio režimo negerovės, kritikuojamos komunistinės valdžios už jų nusižengimus. Buvo kviečiamas į KGB rūmus aiškintis. 1978 m. birželio 15 d. kartu su kitais įkūrė nelegalią pagrindinę organizaciją „Lietuvos laisvės lyga“, kuri tęsė pasipriešinimą sovietiniam režimui, jam vykdant tautos dvasinį genocidą. 1979 m. rugpjūčio 23 Lietuvos laisvės lygos vardu parašė ir išplatino su A. Terlecko, J. Sasnausko, V. Šakalio ir kitų parašais „Keturiasdešimt penkių pabaltijiečių memorandumą“, smerkiantį Molotovo-Ribentropo paktą ir raginantį pasaulio valstybes panaikinti jo pasekmes SSRS okupuotuose kraštuose. Bendradarbiavo

su Rusijos disidentais S. Kovaliovu, A. Lavutu ir kt.). 1979 m. spalio 30 d. A. Terleckas vėl buvo suimtas, nuteistas 3 metams griežtojo režimo lagerių 5 metams tremties. Kalėjo griežtojo režimo lageryje Permėje, į tremtį turėjo išvažiuoti į Sibirą, į Magadano sritį. Į Lietuvą Antanas Terleckas grįžo tik 1987 metais, ir jau 1987 m. rugpjūčio 23 d. organizavo minėtą Juodojo Kaspino dienos mitingą, kuriuo ir prasidėjo Lietuvoje Atgimimo pavasaris.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, ją sveikino ir aktyviai įsijungė į visuomeninį politinį darbą, viešojoje spaudoje skelbė savo straipsnius, kuriuos vėliau išleido atskirais leidiniais: „Kodėl laimėjo komunistai?“, „Kas jūs, Gediminai Vagnoriau?“, „grumtybės su klasta ir neišmanymu“, „A. Brazauskas ir M. Burokevičius Sausio 13-ją“ (visi 1993) ir t.t., parašė knygas: „Laiškai iš Magadano“ (1998); „Žodžiu ir plunksna už tiesą ir laisvę“ (1998-1999); „Jei esame čia; Laiškai“ (V., 2000, su bendr. J. Sasnausku); „Lietuvos laisvės lygos kova už laisvę ir nepriklausomybę“ (V., 2002); „Lietuvos laisvė lyga: nuo „Laisvės šauklio“ „Iki Nepriklausomybės“ (2 t. 2004-2006); „2-ieji Lietuvos okupacijos metai: rezistento dienoraštis“ V., 2006); „Rezistento dienoraštis“ (V., 2008); „Laisvės priešaušryje: rezistento prisiminimai. 1970-1986“ (V., 2011)

Antanas Terleckas apdovanotas Vyčio kryžiaus 3-jo laipsnio ordinu (1998); „Vytauto Didžiojo ordino karininko kryžiumi“ (2004); Ordinu už nuopelnus Lenkijai. Karininko kryžiumi:(2010) ir „Laisvės premija“ (2012).

Sveikiname su gražiu jubiliejumi. Linkime dar daug žydinčių pavasarių. Ad multos annos!

2018-02-09